

ХОМЕНКО М.Ю.,
здобувачка 1 курсу ОР «бакалавр», спеціальність «101 Екологія»
АЛПАТОВА О.М.,
к.б.н., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій
ЦИГАНЕНКО-ДЗЮБЕНКО І.Ю.,
аспірант, асистент кафедри екології та природоохоронних технологій
ЛУНЬОВА О.В.,
доцент, д.т.н., професор кафедри екології та природоохоронних технологій Державний
університет «Житомирська політехніка»

ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Актуальність розвитку екотуризму в Україні набуває дедалі більшого значення, тому що саме ця галузь перебуває на початковій стадії розвитку. Все це відбувається через те, що вплив людини на навколишнє середовище є здебільшого негативним, і його потрібно хоча б мінімізувати.

Загалом існує досить багато визначень такого поняття як екотуризм. Одне з них: «Екологічний туризм – складова частина рекреаційної діяльності, при якій негативний вплив на природне середовище та його компоненти є мінімальним (О.О. Бейдик)». Згідно зі стратегією сталого розвитку туризму його основним завданням на будь-якій території є спричинення мінімального впливу на природні комплекси, розташовані в її межах. Екологічний туризм у контексті сталого розвитку передбачає раціональне використання та відтворення екологічних ресурсів, а також збереження етнокультурного середовища, відновлення і збереження традиційного способу життя місцевого населення, його культури. Реальні масштаби впливу туризму на довкілля часто залишаються прихованими, оскільки транспорт, розміщення та харчування сприймають як окремі частини сфери послуг, а не як взаємопов'язані компоненти одного цілого.

Україна має великий природний потенціал для розвитку екотуризму: лісові, приморські та гірські ландшафти, природно-заповідні об'єкти тощо. Майже 15% території України це зони відпочинку, гірські й приморські ландшафти, придніпровські зелені зони де чисті ріки, повітря, гори, де збережені національні традиції, фольклор, музеї, церкви й інші прекрасні архітектурні пам'ятники. Більшість 500 населених пунктів мають унікальну історико-культурну спадщину. Охороняється державою близько 30 національних і регіональних парків і садіб відомих діячів української культури.

На території всієї держави значною популярністю користується екологічний туризм, але найбільшого попиту він досяг в Західній Україні, де для цього є необхідні умови – гірські та лісові ландшафти, водні ресурси, створення тут природних національних парків – «Синевир», «Ужанський», «Дністровський каньйон», «Хотинський» та багато інших.

Крим має чудові можливості для розвитку скелелазіння, спелеотуризму та малого альпінізму. Досить популярними, як у Кримських горах, так і в Карпатах, є прості мандрівки в горах, які у свою чергу не мають завдавати шкоди природі. Більшість водних артерій України належить до охоронюваних та заповідних зон, що також є перспективою для екотуризму.

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні суперечить розвитку екотуризму. Туристи мають низький рівень екологічної свідомості що є причиною багатьох вчинків, які шкодять навколишньому середовищу. Ще однією проблемою можна вважати відсутність кваліфікованих кадрів. Наразі мало туристських підприємств намагаються виконувати свою роботу, не роблячи шкоди для оточуючого світу. Перешкоджає розвитку екологічного туризму в практичному значенні відсутня законодавча база. Закон України «Про туризм», державні стандарти з туристсько-екскурсійного обслуговування та послуг населенню на практиці взагалі не торкаються питань екології.

За таких умов екологічний туризм розвиватиметься, але нешвидкими темпами. Проте, туристські підприємства мають дотримуватися одного важливого правила: надання їх послуг не повинно супроводжуватися погіршенням ситуації природного середовища. Таким чином, для Українськекологічний туризм є стратегічною галуззю. Природний потенціал, історичне минуле, багата культурна спадщина, етнографічне розмаїття та вигідне геополітичне розташування створюють передумови для розвитку екологічного туризму в Україні. Однак, для подальшого розвитку цієї галузі необхідно вдосконалення правового забезпечення, покращення інфраструктури і комунікацій та залучення інвестицій.